

หลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

The Principles of Good Governance for The Development of Law in Exercising Duty and

Authority of The Election Commission.

สัณญา แก้วอนันต์¹ และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์²

Sanya Kaewanunt¹ and Sunee Mallikamarl²

¹นักศึกษา หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹Doctoral Student Faculty of Law Sripatum University

²Lecturer from the Faculty of Law Sripatum University

Corresponding Author Email: sanya83000@gmail.com

Received: 22 November 2021

Revised: 20 December 2021

Accepted: 25 December 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการเพิ่มหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาลที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง-10 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบร่วม และหลักความรับผิดชอบ คำตอบที่ได้มานี้นำไปจัดทำเป็นกฎหมายโดยการเพิ่มหมวดว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ตลอดจน ยังมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการอื่นใดที่จำเป็นตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, อำนาจรัฐ, คณะกรรมการการเลือกตั้ง, การเลือกตั้ง

Abstract

The research has purpose for improving the Organic Act on the Election Commission by adjusting the Principles of Good Governance for the performing of duties and exercising powers of the Election Commission. This research is the Qualitative research with the research tools which are questionnaires and target group for 16 persons from the purposive sampling method before having the content-analysis with information from related document and in-depth interview. The research result has been found that the Principles of Good Governance which will be applied for the performing of duties and exercising powers of the Election Commission are in 10 principles which comprise of the principle of Rule of Law, Transparency, Participation, Equity, Efficiency,

Effectiveness, Responsibility, Morality, Common Accountability, and Accountability. The research result will be adjusted to be the new Chapter which is The Performing of Duties and Exercising Powers by The Good Governance on The Organic Act on the Election Commission B.E. 2560 which will make the performing of duties and exercising of powers of the Election Commission is legally to the constitution and law, and the suggestion to improve and amend The Organic Act on the Election Commission B.E. 2560, and the Election Commission has right to enact the regulations for the performing of duties of the competent official of the Election Commission, government officer, employees or agencies of government, or other government officer in the performing of duties on the election and other necessary action for the law of election and political party which conforming with the Principles of Good Governance has been appointed.

Keywords: Principles of Good Governance, State Power, Election Commission, Election

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการได้มาซึ่งผู้แทนของปวงชนชาวไทยที่แท้จริงตามความต้องการของประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้วางรูปแบบการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายของประชาธิปไตยด้วยการจัดให้มีองค์กรภาครัฐที่มีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองและข้าราชการที่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับของฝ่ายการเมือง องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญนั้นเรียกว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นองค์กรสูงสุดในกระบวนการจัดการเลือกตั้งให้ได้ว่าผู้แทนที่ราษฎรหรือประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติในการตรากฎหมายหรือเป็นฝ่ายบริหารที่เป็นรัฐบาลหรือในการบริหารปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ การสร้างความมั่นคง ความสงบสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และที่สำคัญ คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งสามารถใช้เป็นช่องทางในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจโดยไม่ชอบ นำมาซึ่งผลประโยชน์ตอบแทนได้ และที่เป็นปัญหาคือ ยังไม่มีกลไกหรือเครื่องมือที่จะควบคุมกำกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงส่งผลให้กระบวนการจัดการเลือกตั้งไม่ได้สร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนจากการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจโดยไม่ชอบนั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจหลายด้านทั้งในด้านการใช้อำนาจทางบริหาร อำนาจกึ่งนิติบัญญัติในการออกกฎหมายลำดับรอง และอำนาจกึ่งตุลาการในการตรวจสอบการเลือกตั้ง จึงเป็นหน้าที่และอำนาจที่สามารถให้คุณและให้โทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนต่าง ๆ และมีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลในหลายกรณีดังคดีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2549 และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 5/2557 ให้ยกเลิกเพิกถอนการเลือกตั้ง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดหมายเลขแดงที่ 909/2549 คดีหมายเลขแดงที่ อ.88/2549 และคดีหมายเลขแดงที่ พ.7/2562 ให้ยกเลิกมติหรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและกฎระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดขึ้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15232/2558 กรรมการการเลือกตั้งบางคนถูกพิพากษาให้ได้รับโทษทางอาญา เป็นต้น และปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยหรือเป็นที่กังขาของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และประชาชนทั่วไป และถูกวิพากษ์วิจารณ์ (We Watch, 2563) และหากพิจารณาถึงความสำคัญของการเลือกตั้งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นการให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะเลือกผู้ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายและเป็นฝ่ายบริหารประเทศแทนตน แต่หากการ

บริหารจัดการการเลือกตั้งไม่โปร่งใสหรือเอื้อประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ย่อมส่งผลกระทบต่อ การปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือใช้เป็นช่องทางให้การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปโดยไม่ชอบได้เช่นกัน ดังนั้นการบริหาร จัดการการเลือกตั้งจึงถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตย โดยมีกฎหมายควบคุมการ ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจ ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความชอบธรรมและโปร่งใสแต่ก็ยังคงมีปัญหาจากการเลือกตั้งอยู่เสมอ

จากสภาพการณ์แห่งปัญหาดังกล่าว การวิจัยนี้จึงได้มีแนวคิดที่จะสร้างกฎเกณฑ์การบริหารจัดการที่ดีเพื่อเป็นเครื่องมือกำกับ การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่เรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)” เป็นหลักการ ที่มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในองค์การระหว่างประเทศและในต่างประเทศ รวมทั้งประเทศไทยก็ ได้นำมากำหนดบังคับใช้ในหน่วยงานภาครัฐที่มีผลผูกพันทางกฎหมายต่อการบริหารงานภาครัฐของไทยที่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา หรือกำกับดูแลของฝ่ายบริหาร เช่น ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ฯลฯ ที่มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2564, น.74) แต่ก็ไม่รวมถึงคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้ง ที่หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่มีจุดเริ่มต้นเกิดจากจากธนาคารโลก (World Bank) (วากร แก้วมณี, 2559, น.4) และประเทศไทยเริ่มต้นนำมาใช้ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจซึ่งประเทศไทยขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่มีเงื่อนไขให้ประเทศไทยปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558, น.58) หลักธรรมาภิบาลมีหลายข้อแต่การจะนำเอาหลักธรรมาภิบาลในข้อใดมาใช้ขึ้นอยู่กับขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้น สำหรับองค์กรอิสระด้านการเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2540 และฉบับพุทธศักราช 2550 รวมทั้งฉบับปัจจุบัน พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉบับ พ.ศ.2541 และฉบับ พ.ศ.2550 รวมทั้งฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2560 ได้กำหนดให้มีและจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นให้มีหน้าที่และอำนาจใน การบริหารจัดการการเลือกตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐและ นักการเมืองที่จะเข้ามาแทรกแซง จึงถือได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย เพราะเป็นด่านแรกที่จะทำให้ได้ผู้แทนของปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริงในการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและบริหารแทน จึงต้องมององค์กรที่ มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการการเลือกตั้งที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปโดยชอบ แต่ที่เป็นปัญหาก็คือมีการปฏิบัติ หน้าที่และใช้อำนาจโดยไม่ชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือบุคคลอื่นเนื่องจากขาดการตรวจสอบความโปร่งใสและขาด กลไกหรือเครื่องมือที่ใช้เพื่อการระงับยับยั้งซึ่งใจต่อการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจโดยไม่ชอบ

ดังนั้น การวิจัยจึงมีแนวคิดว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถจะใช้เพื่อการป้องกันและและป้องกัน ปัญหาได้ โดยการตราเป็นกฎหมายเพื่อให้มีสภาพบังคับใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการเพิ่มหลักธรรมาภิบาลใน การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการเลือกตั้ง ประกอบด้วย บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการ เลือกตั้ง จำนวน 4 คน นักวิชาการ 2 คน นักการเมือง 4 คน นักกฎหมาย 2 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยตรงระหว่างประชากรผู้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยตามประเด็นสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำไว้ล่วงหน้า ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์จัดทำการพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยกำหนดพื้นที่การสัมภาษณ์เชิงลึก คือ กรุงเทพมหานคร จังหวัดระนอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลเอกสาร 2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 3) ข้อมูลจากการมีส่วนร่วมออกแบบโครงสร้างกฎหมายของประชากรผู้มีส่วนได้เสีย และ 4) ข้อมูลจากการวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ในลักษณะของการบูรณาการข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบที่นำไปสู่การวิจัยและการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรแล้วนำเสนอเป็นความเรียง (Descriptive)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการเพิ่มหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่นำมาใช้เพื่อการบริหารจัดการที่ชอบซึ่งมีการนำมาใช้ในองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ฯลฯ เป็นต้น และในทางกฎหมายระหว่างประเทศมีข้อบัญญัติ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ข้อ 21) กำหนดให้ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตนโดยตรงหรือผ่านทางผู้แทนซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยอิสระ เจตจำนงของประชาชนต้องเป็นพื้นฐานแห่งอำนาจทางปกครอง เจตจำนงจะต้องแสดงออกทางการเมือง (ข้อ 25) กำหนดให้มีการออกเสียงอย่างทั่วถึงและเสมอภาค และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ข้อ 25) กำหนดให้มีการออกเสียงอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนั้นพบว่าสาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐอินเดีย มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในลักษณะของการดำเนินการเลือกตั้งที่ให้ประชาชนและองค์กรเอกชนเข้าร่วมในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งก็จัดว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นข้อหนึ่งของหลักธรรมาภิบาล สำหรับประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานภาครัฐ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 76 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ทำให้หน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหารมีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารราชการ

สำหรับองค์กรที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดโดยมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560 บัญญัติรองรับการจัดตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กก.ต.) นั้น จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์ในการให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะเลือกผู้แทนทำหน้าที่นิติบัญญัติและบริหาร ซึ่งการจะได้มาซึ่งผู้แทนโดยชอบตามความต้องการของ

ประชาชนโดยแท้นั้นจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการเลือกตั้งที่โปร่งใส แต่ก็ปรากฏว่าในการจัดการเลือกตั้งที่ผ่านมากรรมการการเลือกตั้งบางคนได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบจนได้รับการลงโทษตามกฎหมายไปแล้ว ดังนั้น การวิจัยจึงได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยมุ่งหวังที่จะให้การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลข้อที่เหมาะสม เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลายด้านทั้งด้านหน้าที่และอำนาจทางบริหารกึ่งนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมายลำดับรอง และกึ่งตุลาการในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ดังนั้น การจะนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้กับคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงจะต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการวิจัยวิเคราะห์แล้วได้หลักธรรมาภิบาลมา 10 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักประสิทธิภาพ (Effectiveness) หลักประสิทธิผล (Efficiency) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หลักคุณธรรม (Morality) หลักความรับผิดชอบร่วมกัน (Collective Responsibility) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 หลักนี้ หากจะให้มีความสมบูรณ์จำเป็นต้องนำมาใช้และผูกพันต่อการการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจในทุกด้านก็ต้องตราเป็นกฎหมาย ซึ่งการวิจัยกำหนดให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาลในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย 5 มาตรา คือ ชื่อกฎหมาย (มาตรา 1) วันเริ่มบังคับใช้กฎหมาย (มาตรา 2) บทบัญญัติให้เพิ่มคำนิยาม (มาตรา 3) บทบัญญัติให้เพิ่มเติม “หมวด 3/1 การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล” ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 ที่มีสาระสำคัญบัญญัติให้การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 และกฎหมายอื่น ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดขึ้นไว้ โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ออกกฎเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการอื่นใดที่จำเป็นตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่บัญญัติไว้ กำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผล ระยะเวลาการดำเนินการออกกฎ (มาตรา 4) และบทบัญญัติกำหนดผู้รักษาการ (มาตรา 5)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

เพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการเพิ่มหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า กฎหมายว่าด้วยหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 เพิ่มบทบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นกฎหมายบังคับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคำตอบการวิจัยสรุปได้ว่าหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การบริหารจัดการที่ดีที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อการแก้ไขและป้องกัน

ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ โดยให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม จำนวน 10 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบร่วมกัน และหลักความรับผิดชอบที่จะนำมาใช้กับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใต้หลักธรรมาภิบาลเป็นไปโดยชอบซึ่งย่อมเป็นผลดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ทำให้มีผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งตามที่ประชาชนต้องการตามครรลองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

หลักธรรมาภิบาลที่จะนำมาใช้กับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการบริหารจัดการเลือกตั้งลักษณะเบ็ดเสร็จเด็ดขาดภายในองค์กรเดียวทั้งในด้านการใช้อำนาจทางบริหาร การใช้อำนาจกึ่งนิติบัญญัติในการออกกฎหมายลำดับรอง และการใช้อำนาจกึ่งตุลาการในการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยกฎหมายเป็นแหล่งที่มาแห่งอำนาจและข้อจำกัดการใช้อำนาจกระทำการต่างๆขององค์กรของรัฐ (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2562, น.129) หากมีการนำเอาหลักธรรมาภิบาล 10 หลัก มาตราไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใต้หลักธรรมาภิบาลเป็นไปโดยชอบมากขึ้นและเป็นการพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินที่สอดคล้องกับมาตรา 76 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, ม.ป.ป., น.14) ซึ่งย่อมเป็นผลดีต่อการบริหารงานในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ทำให้มีผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งตามที่ประชาชนต้องการ ทั้งนี้ เพราะหลักธรรมาภิบาลแต่ละข้อนั้นมีส่วนก้ำกึ่งกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่แตกต่างกัน จึงจำแนกหลักธรรมาภิบาล ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำกับความชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจทั้งเป็นผู้ออกกฎหมายบังคับใช้ตีความ และใช้บังคับกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจต้องอยู่ภายใต้กฎหมายด้วยความเป็นธรรม ไม่เกินขอบเขตที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้ ต้องใช้กฎหมายบังคับอย่างเท่าเทียมกัน ไม่การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล การนำหลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจที่มีความชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างเป็นธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายบัญญัติไว้ และหลักความเสมอภาค (Equity) คือ การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจในการจัดการเลือกตั้งที่ให้เกิดความเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่มีการแบ่งแยกด้านหญิงชาย ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ศาสนาทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางการเมือง ศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ รวมทั้งการให้โอกาสในการได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้และการให้บริการที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการเลือกตั้งโดยมีวิธีการจัดการเลือกตั้งที่เหมาะสมกับสภาพของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ดีที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือกำกับกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เกิดความชอบด้วยกฎหมายได้

2. ด้านการกำกับความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในทุกอำนาจหน้าที่นั้นความเชื่อมั่นและความไว้วางใจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงานเกิดการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย การจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยเฉพาะประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจที่แท้จริง ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งต้องตรงไปตรงมา มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ถูกต้อง และเชื่อถือได้ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ตลอดจนมีการวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปโดยง่าย รวดเร็ว และทันกาล ให้โอกาสแก่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การนำหลักความโปร่งใส (Transparency) คือ การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจที่มีความตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ หลักการให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอแนะปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการจัดการเลือกตั้ง และหลักการรับผิดชอบ (Accountability) คือ ความพร้อมที่จะต้องรับผิดชอบจากการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจในการจัดการเลือกตั้งที่มีความบกพร่องหรือผิดพลาดและเกิดความเสียหาย มีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ต่อการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนต้องมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งหลักธรรมาภิบาลทั้งสามข้อเป็นกฎเกณฑ์ที่ดีที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการจัดการเลือกตั้ง อีกทั้งต้องพร้อมให้ตรวจสอบได้ การเลือกตั้งให้เกิดความโปร่งใสและเสริมสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลให้เกิดการตรวจสอบการปฏิบัติงานและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจในทุกขั้นตอนของกระบวนการเลือกตั้ง ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจมากขึ้นได้

3. ด้านการกำกับความคุ้มค่า การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในแต่ละด้านต้องใช้ทรัพยากรที่มาจากงบประมาณแผ่นดิน การใช้ทรัพยากรสำหรับการจัดการเลือกตั้งจึงต้องประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชน ปรับปรุงและยกเลิกกิจกรรมหรือภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น ตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในการจัดการเลือกตั้ง ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรที่มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนในระดับที่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการบริหารจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ มีกระบวนการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง การนำหลักประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือ การใช้ทรัพยากรสำหรับการจัดการเลือกตั้งอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชน ปรับปรุงและยกเลิกกิจกรรมหรือภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น มีตัวชี้วัดและกระบวนการติดตามประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และหลักประสิทธิผล (Efficiency) คือ การมีวิสัยทัศน์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในการจัดการเลือกตั้ง ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนในระดับที่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการบริหารจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ มีตัวชี้วัดและกระบวนการติดตามประเมินประสิทธิผล พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักธรรมาภิบาลทั้งสองข้อเป็นกฎเกณฑ์ที่ดีที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือ

กำกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใช้ทรัพยากรในทุกมิติเกิดความคุ้มค่า บรรลุภารกิจและเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้ได้

4. ด้านการกำกับความรับผิดชอบและการประพฤติปฏิบัติ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรกลุ่มที่จะต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งต้องร่วมรับผิดชอบผลการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจที่มีความบกพร่องหรือผิดพลาดและเกิดความเสียหาย ร่วมกันจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ต่อการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนต้องมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ต้องมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งต้องยึดมั่นในอุดมการณ์และค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรม การนำหลักความรับผิดชอบร่วมกัน (Collective Responsibility) คือ การที่กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อภารกิจและหน้าที่ การกระทำ การตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการอื่นตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ การตระหนักและมีความรับผิดชอบในภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ความสำนึกรับผิดชอบต่อประชาชนและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใส่ใจปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการเลือกตั้งในทุกระดับ และหลักคุณธรรม (Morality) คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่มีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในอุดมการณ์และค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและหัวหน้าหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องยึดมั่นในประมวลจริยธรรมที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้กำหนดขึ้นบังคับใช้บังคับ เพื่อตอบสนองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งหลักธรรมาภิบาลทั้งสามข้อเป็นกฎเกณฑ์ที่ดีที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เกิดผลผูกพันที่จะทำให้ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันและเกิดความระงับยับยั้งหรือซังใจในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปในทางฝืนต่อศีลธรรม คุณธรรม และความคาดหวังของสังคม อีกทั้งยังเป็นกฎเกณฑ์ที่บรรทัดฐานให้ประชาชนใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้อีกทางหนึ่งด้วย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 เป็นกฎหมายที่แสดงถึงขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากกำหนดหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 หลักการ มาจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจไว้จะทำให้มีกฎหมายบังคับใช้ที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือควบคุมกำกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สามารถจะใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ โดยการตราเป็นกฎหมายเพื่อให้มีสภาพบังคับใช้ที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย อันจะส่งผลให้กระบวนการเลือกตั้งมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นไปโดยชอบ การได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชนจะเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงตามครรลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถปฏิบัติงานบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ให้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2560 โดยการเพิ่มเป็นหมวดว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล

1.2 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการอื่นใดที่จำเป็นตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปคือ การจัดทำกฎต้นแบบตัวชี้วัดและการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ที่รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้สละเวลาให้คำแนะนำหลักการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์อันมีคุณค่าอย่างยิ่งยวดในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ และศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ ที่รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำให้ข้อคิดอันเป็นคุณประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านผู้ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก การร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทุกท่าน อันมีความสำคัญต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์โดยการตัดเพิ่มเนื้อหา เพื่อให้ร่างกฎหมายมีสาระสำคัญครบถ้วนสมบูรณ์ตามวิธีวิทยาการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2562). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์.
- วรกร แก้วมณี. (2559). *ธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์.
- สมศักดิ์ สามีศรีธรรม. (2564). *ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคมปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ .(ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (ฉบับย่อ)*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2560). *วิธีวิทยาการวิจัยทางนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท อาทิตยาเนี่ย จำกัด.
- อิทธิพร บุญประคอง และคณะ. (2551). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน: Universal Declaration of Human Rights*. กรุงเทพฯ: กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- We Watch. (2563). *แถลงการณ์เครือข่ายสังเกตการณ์การเลือกตั้ง We Watch เรื่องสถานการณ์ปัญหาการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)*. สืบค้นวันที่ 22 มีนาคม 2564, จาก <https://wewatchthailand.org/data/2020/12/2835>